

صلاة الاضلاع

دانشگاه آزاد اسلامی

واحد مرودشت

پایان نامه برای دریافت درجه کارشناسی ارشد (M.A)

عنوان

ارزیابی ارتباط بین تکنیک Q توبین و عملکرد مالی شرکتهای پذیرفته شده در بورس

اوراق بهادار تهران

استاد راهنما

دکتر قدرت الله طالب نیا

استاد مشاور

دکتر محمد رضا الماسی

نگارش

سید عبدالحسین حسینی

زمستان ۱۳۸۹

صورت جلسه دفاع از پایان نامه کارشناسی ارشد

نام و نام خانوادگی دانشجو: سید عبدالحسین حسینی رشته: حسابداری در تاریخ: ۱۳۸۹/۱۱/۳
از پایان نامه خود با عنوان: ارزیابی ارتباط بین تکنیک Q توبین و عملکرد مالی شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران
با درجه بسیار خوب و نمره ۱۷ دفاع نموده است.

نام و نام خانوادگی اعضای هیات داوری

سمت	امضای اعضای هیات داوری
۱- استاد راهنما	دکتر قدرت الله طالب نیا
۲- استاد مشاور	دکتر محمد رضا الماسی
۳- استاد داور	دکتر هاشم ولی پور
۴- استاد داور	دکتر ذبیح الله خانی
۵- استاد ناظر	آقای قشمی

مراتب فوق مورد تایید است.

معاونت پژوهشی

مهر و امضا

مهر و امضا

تقدیم به پدر و مادر عزیزم که
دلسوزانه و با محبت در این راه مرا
یاری کردند.

سپاس بیکران پروردگاری را سزاست که هر چه دارم از اوست.
بر خود لازم می‌دانم که از استاد راهنمای محترم، جناب آقای دکتر
قدرت‌الله طالب نیا و استاد مشاور محترم، جناب آقای دکتر محمدرضا
الماسی که در این مسیر، از راهنمایی‌های خوب ایشان استفاده کردم،
تشکر و قدردانی نمایم.
همچنین از اساتید محترم، جناب آقایان دکتر هاشم ولی‌پور و دکتر
ذبیح‌الله خانی که داوری پایان نامه اینجانب را تقبل فرمودند،
سپاسگزاری می‌نمایم.

ارزیابی ارتباط بین تکنیک Q توبین و عملکرد مالی شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران.

چکیده

تحقیق حاضر به ارزیابی ارتباط بین تکنیک Q توبین و عملکرد مالی شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران می‌پردازد، تا نشان دهد، تا چه میزان می‌توان از این شاخص برای اندازه‌گیری عملکرد مالی و همچنین تعیین فرصت‌های سرمایه‌گذاری مناسب، استفاده شود. روش تحقیق مورد استفاده در این پژوهش، همبستگی می‌باشد، جامعه آماری تحقیق حاضر کلیه شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران می‌باشد که ۷۰ شرکت به عنوان نمونه انتخاب کردیم. دوره مورد مطالعه این تحقیق سال-های ۱۳۸۳ تا ۱۳۸۷ می‌باشد، و برای گردآوری داده‌ها از روش کتابخانه‌ای استفاده شده است. برای تجزیه و تحلیل اطلاعات از تجزیه و تحلیل رگرسیونی استفاده شده است.

برای آزمون فرضیه‌ها، شرکت‌ها را به دو دسته دارای اهرم عملیاتی مثبت و دارای اهرم عملیاتی منفی، تقسیم کردیم، سپس فرضیه‌ها را برای این دو گروه از شرکت‌ها، مورد آزمون قرار گرفت. نتیجه بدست آمده حاصل از آنست که بین تکنیک Q توبین و عملکرد مالی رابطه معنی داری وجود دارد، پس می‌توان تکنیک Q توبین را به عنوان یک شاخص، جهت اندازه‌گیری عملکرد مالی شرکت‌ها به کار برد، و سرمایه‌گذاران می‌توانند برای تعیین فرصت‌های سرمایه‌گذاری مناسب از این شاخص استفاده نمایند.

واژگان کلیدی:

تکنیک Q توبین، عملکرد مالی، اهرم عملیاتی.

فصل اول: کلیات تحقیق	۱
۱-۱- مقدمه	۲
۲-۱- بیان مساله.....	۴
۳-۱- اهمیت و ضرورت انجام تحقیق	۵
۴-۱- اهداف تحقیق	۵
۵-۱- فرضیه‌های تحقیق.....	۶
۶-۱- مبانی نظری فرضیه‌های تحقیق.....	۶
۷-۱- قلمرو تحقیق	۷
۸-۱- تعریف اصطلاحات و واژه‌ها.....	۸
۹-۱- ساختار تحقیق	۸
فصل دوم: ادبیات و پیشینه تحقیق	۱۰
۱-۲- مقدمه	۱۱
۲-۲- عملکرد مالی	۱۱
۱-۲-۲- رویکرد حسابداری	۱۲
۲-۲-۲- رویکرد مدیریت مالی	۱۲
۳-۲-۲- رویکرد اقتصادی	۱۳
۴-۲-۲- رویکرد تلفیقی	۱۳
۳-۲- تکنیک های ارزیابی عملکرد	۱۴
۴-۲- نظریه Q توبین	۱۶
۵-۲- انواع Q توبین از دیدگاه‌های مختلف	۱۶

۱۶ Q-۱-۵-۲ توبین ساده
۱۷ Q-۲-۵-۲ توبین استاندارد
۱۸ Q-۳-۵-۲ توبین لیندنبرگ و راس تعدیل شده
۱۸ Q-۴-۵-۲ لی وی لن و بادرنات
۱۹ Q-۵-۵-۲ چانگ و پرویت
۲۰ ۶-۲ ارزش بازار شرکت
۲۲ ۷-۲ ارزش جایگزینی دارایی‌های شرکت با استفاده از تکنیک لیندنبرگ و راس
۲۲ ۸-۲ بررسی ارتباط بین تکنیک Q توبین با عملکرد مالی شرکتهای پذیرفته شده در بورس اوراق
۲۶ بهادار
۲۸ ۹-۲ پیشینه تحقیق
۲۸ ۲-۹-۱ پژوهش‌های خارجی
۴۰ ۲-۹-۲ پژوهش‌های داخلی
۴۱ ۱۰-۲ خلاصه فصل
۴۲ فصل سوم: روش تحقیق
۴۳ ۱-۳ مقدمه
۴۳ ۲-۳ روش شناسی تحقیق
۴۴ ۳-۳ فرضیه‌های تحقیق
۴۵ ۴-۳ متغیرهای تحقیق و نحوه اندازه‌گیری آنها
۴۵ ۱-۴-۳ متغیرهای مستقل
۴۶ ۲-۴-۳ متغیر وابسته

۴۷ ۵-۳-جامعه آماری، نمونه و روش نمونه‌گیری
۴۸ ۶-۳-روش گردآوری داده‌ها
۴۸ ۷-۳-روش تجزیه و تحلیل اطلاعات
۴۸ ۱-۷-۳-روش‌های آمار استنباطی جهت آزمون فرضیه‌ها
۵۱	فصل چهارم: تجزیه و تحلیل های آماری
۵۲ ۱-۴-مقدمه
۵۲ ۲-۴-آماره های توصیفی
۵۳ ۳-۴-آمار استنباطی
۵۳ ۱-۳-۴-تحلیل شرکت های با اهرم عملیاتی مثبت
۵۳ ۱-۱-۳-۴-آزمون فرضیه دوم
۵۶ ۲-۱-۳-۴-آزمون فرضیه سوم
۵۸ ۳-۱-۳-۴-آزمون فرضیه چهارم
۶۰ ۴-۱-۳-۴-آزمون فرضیه پنجم
۶۳ ۵-۱-۳-۴-آزمون فرضیه ششم
۶۵ ۶-۱-۳-۴-آزمون فرضیه هفتم
۶۷ ۷-۱-۳-۴-آزمون فرضیه هشتم
۶۹ ۸-۱-۳-۴-آزمون فرضیه نهم
۷۲ ۲-۳-۴-تحلیل شرکتهای با اهرم عملیاتی منفی
۷۲ ۱-۲-۳-۴-آزمون فرضیه دوم
۷۴ ۲-۲-۳-۴-آزمون فرضیه سوم

۷۶ آزمون فرضیه چهارم ۳-۲-۳-۴
۷۸ آزمون فرضیه پنجم ۴-۲-۳-۴
۸۰ آزمون فرضیه ششم ۵-۲-۳-۴
۸۳ آزمون فرضیه هفتم ۶-۲-۳-۴
۸۵ آزمون فرضیه هشتم ۷-۲-۳-۴
۸۷ آزمون فرضیه نهم ۸-۲-۳-۴
۹۰ خلاصه فصل ۳-۳-۴
۹۱ فصل پنجم: نتیجه گیری و پیشنهادات
۹۲ ۱-۵- مقدمه
۹۲ ۲-۵- نتایج حاصل از پژوهش
۹۲ ۱-۲-۵- نتایج حاصل از آزمون فرضیه دوم
۹۳ ۲-۲-۵- نتایج حاصل از فرضیه سوم
۹۳ ۳-۲-۵- نتایج حاصل از فرضیه چهارم
۹۴ ۴-۲-۵- نتایج حاصل از فرضیه پنجم
۹۴ ۵-۲-۵- نتایج حاصل از فرضیه ششم
۹۴ ۶-۲-۵- نتایج حاصل از فرضیه هفتم
۹۵ ۷-۲-۵- نتایج حاصل از فرضیه هشتم
۹۵ ۷-۲-۵- نتایج حاصل از فرضیه نهم
۹۶ ۳-۵- نتیجه گیری کلی در مورد فرضیه اول
۹۷ ۴-۵- پیشنهادات تحقیق براساس یافته‌ها
۹۸ ۵-۵- پیشنهادها برای تحقیقات آتی

۹۸ محدودیت‌های تحقیق
۹۹ خلاصه فصل پنجم
۱۰۱ منابع فارسی
۱۰۲ منابع لاتین
۱۰۷ ضمائم

فصل اول

کلیات تحقیق

۱-۱- مقدمه

وقوع انقلاب صنعتی و تداوم آن در اروپای قرن نوزدهم، ایجاد کارخانه‌های بزرگ و اجرای طرح‌های عظیمی چون احداث شبکه‌های سراسری راه آهن این حقیقت را در پی داشت که به سرمایه‌های مالی کلان نیاز است. تأمین چنین سرمایه‌هایی از امکانات مالی یک یا چند سرمایه‌گذار و حتی دولت‌های آن زمان فراتر بود. از سوی دیگر، یک یا چند سرمایه‌گذار نیز آمادگی قبول خطر تجاری چنین فعالیت‌های بزرگی را نداشتند. از این رو با بهره‌گیری از دو دستاورد بزرگ و مفید انقلاب صنعتی یعنی سازماندهی و همکاری، نخستین شرکت‌های سهامی شکل گرفت، که مسئولیت صاحبان سهام محدود به مبلغ سرمایه‌گذاری آن‌ها بود. این ساختار نوین (شرکت‌های سهامی) راه حل مناسبی برای تأمین سرمایه‌های کلان و توزیع مخاطرات تجاری بود (شریعت پناهی و نهندي، ۱۳۸۴: ص ۷۷).

رشد و توسعه شرکت‌های سهامی در گذر زمان به پیدایش و فزونی قشری از صاحبان سرمایه انجامید، که در اداره شرکت‌ها مشارکت مستقیم نداشته و از طریق انتخاب هیأت مدیره امور شرکت را هدایت و بر آن نظارت می‌کنند (شبهانگ و حسن قربان، ۱۳۷۷: ص ۷).

با رشد و توسعه شرکت‌های سهامی، بحث تفکیک مالکیت از مدیریت مطرح شد. به عبارتی مدیر، نماینده مالک بود و بر نحوه فعالیت دارایی‌های مالک نظارت می‌کرد و در نهایت به مالک درباره نحوه بهره‌برداری و اداره دارایی‌هایش گزارش می‌داد. از طرفی با بزرگ شدن شرکت‌ها، مردم به سرمایه‌گذاری در این شرکت‌ها روی آوردند و به این ترتیب در مالکیت واحدهای بزرگ اقتصادی سهیم شوند. اکثریت مردم سرمایه‌های اندک خود را در اختیار شرکت‌های سهامی قرار می‌دادند و در عوض سود دریافت می‌کردند.

بنابراین سرمایه‌گذاران به دنبال شرکت‌هایی بودند، که عملکرد مناسبی داشته باشد، تا آنان را در دستیابی به بازده مورد انتظارشان مطمئن سازد (کاووسی، ۱۳۸۲: ص ۲۴).

برای سالیان متمادی در گذشته، اقتصاددانان فرض می‌کردند، که تمامی گروه‌های مربوط به یک شرکت سهامی برای یک هدف مشترک فعالیت می‌کنند. اما در ۳۰ سال گذشته موارد بسیاری از تضاد منافع بین گروه‌ها و چگونگی مواجهه شرکت‌ها و مؤسسات با این گونه تضاد توسط اقتصاددانان مطرح شده است (Jensen and Meckling: 1976:P 306).

اگر چه این فرض وجود دارد که هر دو طرف در رابطه بالا به دنبال حداکثر کردن منافع خود هستند، ولی ممکن است نماینده همیشه در جهت حداکثر کردن منافع مالک عمل نکند. مالک (سهامدار) می‌تواند کاهش و اختلاف منافع خود را از طریق پرداخت حقوق و مزایای مناسب برای نماینده و قبول هزینه‌های نظارت بر محدود کردن اقدامات و فعالیت‌های نابجای وی، تعدیل کند (Tosi & Gomez; 1994; p 1004).

وجود تضاد منافع، موجب نگرانی مالکان (سهامداران) می‌گردد، تا جایی که آن‌ها برای اطمینان از تخصیص بهینه منابع خود توسط مدیران، اقدام به بررسی و ارزیابی عملکرد مدیران می‌کنند. به مرور زمان مشخص شده است که برخی تصمیمات مدیران ممکن است موجب اتلاف منابع شرکت و از بین رفتن ثروت مالکان گردد. از سوی دیگر مدیران همواره به دنبال این بوده‌اند تا ضمن حداکثر کردن منافع خود، به مالکان این اطمینان را بدهند که تصمیمات اتخاذ شده، توسط آن‌ها در جهت منافع مالکان می‌باشد (کاووسی، ۱۳۸۲: ص ۲۴).

بنابراین ارزیابی عملکرد مالی از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است. برای ارزیابی عملکرد مالی، افراد از ابزار و معیارهای متفاوتی استفاده کرده‌اند. در هر برهه‌ای از زمان، معیارها و ابزارهای خاص مطرح شده و هر ذینفعی با توجه به دیدگاه خود از این معیارها برای ارزیابی عملکرد استفاده کرده است. با توجه به ایرادات وارده بر معیارهای مبتنی بر مورد حسابداری و در جهت رفع نواقص آن، تلاش‌های فراوانی انجام شده که به

ارائه‌ی معیارهای جدید منجر شده است. بنابراین مالکان همواره به دنبال معیاری هستند که با استفاده از آن، عملکرد شرکت را به بهترین نحو ممکن ارزیابی می‌کند.

۱-۲- بیان مسأله

مدیران و سهامداران در مورد تصمیم‌گیری‌های استراتژی خود، نیاز به اندازه‌گیری عملکرد شرکت دارند. از این رو اگر وضعیت شرکت به خوبی مشخص نشود، ممکن است خسارت شدیدی به همراه داشته باشد. به این علت سرمایه‌گذاران و بویژه سهام‌داران، نیازمند معیارهایی هستند، که بتوانند عملکرد شرکت را به درستی اندازه‌گیری کرده و به عنوان مبنای مناسبی برای تصمیم‌گیری خود مورد استفاده قرار دهند (Wolf, 2003, p 155).

به تازگی تکنیک Q توبین به عنوان تکنیکی مهم مطرح شده است. این تکنیک توسط فردی به نام جیمز توبین (۱۹۶۶)، مطرح گردید و به این نام شناخته شد، که از طریق تقسیم ارزش بازار بر ارزش دفتری یا ارزش جایگزینی دارایی‌های شرکت به دست می‌آید (Wolf, 2003, p 157).

همچنین در تحقیق‌های مختلف عملکرد مالی با معیارهای مختلف مورد بررسی قرار گرفته است، این تحقیق نیز به دنبال آن است، تا ارتباط عملکرد مالی را با معیاری جدید مورد بررسی قرار دهد. برای این کار جامعه آماری شرکت‌ها به دو گروه با اهرم عملیاتی مثبت و اهرم عملیاتی منفی تقسیم شد تا جهت معنی دار بودن تاثیر اهرم عملیاتی که یکی از متغیرهای عملکرد مالی است، بر Q توبین مشخص شود، یعنی اهرم عملیاتی مثبت، باعث افزایش Q توبین و اهرم عملیاتی منفی، باعث کاهش Q توبین می‌گردد.

در این تحقیق با استفاده از متغیرهای عملکرد مالی که در فرضیه‌ها آورده شده اند، رابطه Q توبین را با عملکرد مالی شرکت، مورد آزمون قرار می‌گیرد، همچنین، به دنبال آن است که آیا شاخص Q توبین معیار خوبی برای ارزیابی عملکرد شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار است؟ تا از این طریق معیاری جدید جهت اندازه‌گیری عملکرد شرکت‌های بورس اوراق بهادار تهران فراهم سازد؛ تا سهامداران و سرمایه‌گذاران بتوانند با این معیار، عملکرد شرکت‌ها را اندازه‌گیری کرده، و تصمیمات خود را صحیح‌تر انجام دهند.

۳-۱- اهمیت و ضرورت انجام تحقیق

با بزرگ شدن شرکت‌ها، مردم به سرمایه‌گذاری در این شرکت‌ها روی آوردند و به این ترتیب در مالکیت واحدهای بزرگ اقتصادی سهیم شوند. اکثریت مردم سرمایه‌های اندک خود را در اختیار شرکت‌های سهامی قرار می‌دهند و در عوض سود دریافت می‌کنند. بنابراین سرمایه‌گذاران به دنبال شرکت‌هایی بودند، که عملکرد مناسبی داشته باشد، تا آنان را در دستیابی به بازده مورد انتظارشان مطمئن سازد، برای ارزیابی عملکرد مالی، افراد از ابزار و معیارهای متفاوتی استفاده کرده‌اند. در هر برهه‌ای از زمان، معیارها و ابزارهای خاص مطرح شده و هر ذینفعی با توجه به دیدگاه خود از این معیارها برای ارزیابی عملکرد استفاده کرده است. بنابراین مالکان و سرمایه‌گذاران همواره به دنبال معیاری هستند که با استفاده از آن، عملکرد شرکت را به بهترین نحو ممکن ارزیابی کند. تحقیق حاضر نیز به دنبال معرفی چنین معیاری می‌باشد.

۳-۱- اهداف تحقیق

برای ارزیابی عملکرد مالی، افراد از ابزار و معیارهای متفاوتی استفاده کرده‌اند. در هر برهه‌ای از زمان، معیارها و ابزارهای خاص مطرح شده و هر ذینفعی با توجه به دیدگاه خود از این معیارها برای ارزیابی عملکرد استفاده کرده است. بنابراین مالکان و سرمایه‌گذاران همواره به دنبال معیاری هستند، که با استفاده از آن، عملکرد شرکت را به بهترین نحو ممکن ارزیابی کند. این تحقیق برای رسیدن به این هدف، نشان می‌دهد که تا چه حد میتوان از شاخص Q توبین برای اندازه‌گیری عملکرد مالی شرکت‌ها استفاده کرد.

لذا مهمترین اهداف این تحقیق عبارتند از:

- ۱- بدست آوردن رابطه Q توبین با عملکرد مالی؛
- ۲- تاثیر نسبت‌های ارزیابی عملکرد مالی، در شرکت‌های دارای اهرم عملیاتی مثبت و منفی روی شاخص Q توبین.

با بدست آمدن ارتباط Q توبین و معیارهای عملکرد مالی، می‌توان نشان داد که افراد تا چه حد می‌توانند از این معیار در تعیین فرصت‌های سرمایه‌گذاری خود استفاده نمایند.

۱-۴- فرضیه‌های تحقیق

به منظور دستیابی به اهداف پژوهش، مسأله پژوهش در قالب (۹) نه فرضیه به شرح زیر مطرح شده است:

۱ _ تکنیک Q توپین به عنوان معیاری برای اندازه‌گیری عملکرد، در شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار، امکان پذیر است.

برای رسیدن به جواب این فرضیه از متغیرهای عملکرد مالی استفاده شده است، و سپس به نتیجه‌گیری فرض اول پرداخته می‌شود، برای این کار جامعه آماری شرکت‌ها، به دو گروه با اهرم عملیاتی مثبت و اهرم عملیاتی منفی تقسیم شد. تا جهت معنی‌دار بودن تاثیر اهرم عملیاتی که یکی از متغیرهای عملکرد مالی است، بر Q توپین مشخص شود، یعنی اهرم عملیاتی مثبت، باعث افزایش Q توپین و اهرم عملیاتی منفی باعث کاهش Q توپین می‌گردد. پس، سایر فرضیات را براساس مقاله والف (۲۰۰۳) بیان می‌شود که این فرضیات برای هر دو گروه شرکت‌های با اهرم عملیاتی مثبت و منفی مورد آزمون قرار گرفتند.

۲ _ بین اهرم عملیاتی و شاخص Q توپین رابطه معنی‌داری وجود دارد .

۳ _ بین بازده حقوق صاحبان سهام و شاخص Q توپین رابطه معنی‌داری وجود دارد .

۴ _ بین سود نقدی هر سهم و شاخص Q توپین رابطه معنی‌داری وجود دارد وجود دارد .

۵ _ بین بازده فروش و شاخص Q توپین رابطه معنی‌داری وجود دارد .

۶ _ بین سرمایه در گردش و شاخص Q توپین رابطه معنی‌داری وجود دارد .

۷ _ بین نسبت بدهی‌ها به دارایی‌ها و شاخص Q توپین رابطه معنی‌داری وجود دارد .

۸ _ بین نسبت بدهی‌ها به حقوق صاحبان سهام و شاخص Q توپین رابطه معنی‌داری وجود دارد.

۹ _ بین سهم بازار شرکت و شاخص Q توپین رابطه معنی‌داری وجود دارد.

۱-۶- مبانی نظری فرضیه‌های تحقیق

برگر و سینتیا (۱۹۸۸)، در تحقیقی با عنوان Q توپین معیار ارزیابی عملکرد شرکت، بازده حقوق صاحبان سهام و بازده دارایی‌ها را به عنوان متغیرهای عملکرد مالی نشان می‌دهد و نتیجه حاصل این بود که

Q توبین برای ارزیابی عملکرد شرکت مفید است. یعنی، هر چه بازده حقوق صاحبان سهام و بازده دارایی‌ها افزایش یابد پس Q توبین نیز افزایش خواهد یافت. یعنی هر چه بازده دارایی‌ها و بازده حقوق صاحبان سهام افزایش یابند ارزش بازار سهام شرکت افزایش خواهد یافت. و با توجه به فرمول Q توبین وقتی که ارزش بازار افزایش یابد Q توبین نیز افزایش خواهد یافت و بر عکس. پس، این‌گونه دو نسبت مالی فوق بر شاخص Q توبین تاثیرگذار خواهند بود. والف (۲۰۰۳)، به بررسی شاخص‌های متعدد ارزیابی عملکرد پرداخت که در این تحقیق اهرم عملیاتی، سهم بازار شرکت، بازده دارایی‌ها، بازده حقوق صاحبان سهام، سرمایه در گردش و نسبت بدهی‌ها به دارایی‌ها را به عنوان متغیرهای عملکرد مالی بیان کرده و نشان می‌دهد که بین Q توبین و این متغیرها رابطه مستقیمی وجود دارد و Q توبین را به عنوان شاخص ارزیابی عملکرد معرفی می‌کند. فیلیپ و میچ واکا (۲۰۱۰)، در تحقیق خود از نسبت‌های مالی به عنوان معیار عملکرد مالی استفاده کرده - است و ارتباط Q توبین را با این نسبت‌ها مورد آزمون قرار داده است تا از این طریق به ارتباط بین Q توبین و عملکرد مالی پی ببرند، نتیجه این شد که Q توبین معیار ارزیابی عملکرد نمی‌باشد. در این تحقیق نیز از نسبت‌های مالی به عنوان متغیر عملکرد مالی استفاده شده، تا ارتباط بین Q توبین و عملکرد مالی شرکت‌ها بررسی شود.

۱-۷- قلمرو تحقیق

هر تحقیقی باید دارای قلمرو و دامنه مشخصی باشد تا محقق در تمامی مراحل تحقیق، بر موضوع تحقیق احاطه کافی داشته باشد و بتواند نتایج حاصل از نمونه را به جامعه تعمیم دهد.

- قلمرو موضوعی تحقیق

این تحقیق به بررسی ارتباط Q توبین و عملکرد مالی شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار

تهران می‌پردازد.

- قلمرو زمانی تحقیق

قلمرو زمانی این تحقیق از ابتدای سال ۱۳۸۳ تا پایان سال ۱۳۸۷، می‌باشد.

- قلمرو مکانی تحقیق

قلمرو مکانی این تحقیق کلیه‌ی شرکت‌های سهامی عام پذیرفته شده در بورس را در بر می‌گیرد، که به صورت نمونه انتخاب می‌شوند.

۱-۸- تعریف اصطلاحات و واژه‌ها

اصطلاحات مهم تحقیق را به صورت زیر تعریف می‌کنیم:

سود: می‌توان سود را به روش ساختاری (ضابطه‌مند)، یعنی از مجرای قوانین و مقرراتی که آن را تعریف می‌کنند. یا به روش تفسیری، یعنی از مجرای رابطه‌ای که این اعداد با واقعیت‌های اقتصادی دارد؛ یا از دیدگاه رفتاری یا عمل‌گرایی یعنی با توجه به روش که سرمایه‌گذاری آن را به کار می‌برند، مورد مطالعه قرار داد (زراعتگری، ۱۳۸۶؛ ص ۲۱).

در این تحقیق از مفهوم «سود عملیاتی» استفاده می‌شود. زیرا این مفهوم نتیجه فعالیت‌های اصلی شرکت را به درستی نشان می‌دهد.

عملکرد مالی شرکت: در تحقیق حاضر عملکرد مالی با توجه به متغیرهای معرفی شده تعریف می‌شود، یعنی هر چه متغیرها افزایش یابند ارزش شرکت بیشتر و در نتیجه عملکرد شرکت نیز افزایش می‌یابد.

سود هر سهم: سود هر سهم عادی با تقسیم سود متعلق به سهامداران عادی، بر میانگین موزون تعداد سهام عادی منتشره (در دست سهامداران) در طی سال محاسبه می‌شود. هرگونه سود سهام ممتاز باید از سود خالص کسر گردد. تا سود متعلق به سهامداران عادی به دست آید (همان منبع، ص ۲۳).

۱-۹- ساختار تحقیق

در تحقیق حاضر، در فصل اول به بررسی مساله تحقیق، اهداف، اهمیت و قلمرو تحقیق پرداخته شد و بیان شد که فرضیات تحقیق بر اساس تقسیم شرکت‌ها به دو گروه اهم عملیاتی مثبت و منفی مورد آزمون قرار می‌گیرند. در فصل دوم، مبانی نظری تحقیق و نتایج حاصل از تحقیقات مختلف داخلی و خارجی بیان گردید. در فصل سوم، روش تحقیق مورد استفاده در تحقیق یعنی روش همبستگی معرفی گردید، همچنین فرضیات تحقیق در قالب ۹ فرضیه بیان شد و در فصل چهارم نیز فرضیات را با توجه به دو گروه شرکت‌های با اهرم عملیاتی مثبت و شرکت‌های با اهرم عملیاتی منفی، مورد آزمون قرار گرفت، ارتباط Q توپین با متغیر

های عملکرد مالی در هر دو گروه شرکت‌ها مثبت و معنی‌دار بود، به جز در مورد بازده فروش در شرکت‌های دارای اهرم عملیاتی منفی، که رابطه معکوس و معنی‌دار می‌باشد. در فصل پنجم نیز به نتیجه‌گیری تحقیق و مقایسه آن با نتایج تحقیقات گذشته پرداخته شد و نتیجه این شد که شاخص Q توبین را می‌توان به عنوان شاخصی مهم در مورد عملکرد مالی شرکت‌ها به کار گرفت تا سرمایه‌گذاران در تصمیم‌گیری‌های استراتژیک خود از آن بهره ببرند.